

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Barn- och utbildningsförvaltningen

Önnegårdens förskola

Främja, förebygg, upptäck och åtgärda

Planen visar förskolans eller skolans arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Planen omfattar även aktiva insatser för att verka för barns och elevers lika rättigheter och åtgärder för att motverka diskriminering.

Planen bygger på skollagens kapitel 6 diskrimineringslagens kapitel 3

Alla barn och elever har rätt att vara sig själva och bli behandlade med respekt. Arbetet för likabehandling är en del av förskolan och skolans värdegrundsarbete som handlar om att aktivt främja alla barn och elevers lika rättigheter och möjligheter - oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Planen gäller för kalenderåret eller läsåret 2017/2018

Ansvarig för planen Per-Inge Ström

Barn och elever har varit delaktiga genom att alla avdelningar på Önnegårdens förskola arbetar aktivt med dessa områden under hela läsåret. Pedagogerna på avdelningarna ger barnen information på lämplig nivå. Arbetet genomsyras av ett förhållningssätt där barnen får vara aktiva i diskussioner med varandra och pedagoger.

Fastställd av
Förvaltningschefen
2017-05-04

1. Lagstiftningen

I **skollagens kapitel 6** finns regler om aktiva åtgärder mot kränkande behandling. Varje förskola och skola ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Förebyggande åtgärder ska genomföras och en plan ska upprättas årligen.

I **diskrimineringslagens kapitel 3** finns regler om aktiva åtgärder mot diskriminering. Förskola och skola har en skyldighet att aktivt arbeta med åtgärder riktade mot de sju diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsgrunderna är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Skyldigheten omfattar även att ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Arbete med aktiva åtgärder innebär att arbeta förebyggande och främjande genom ett fortlöpande arbete i fyra steg, *undersöka, analysera, åtgärda* samt *utvärdera* och *följa upp*. I detta arbete ingår även att ta fram riktlinjer och rutiner mot trakasserier.

En löpande dokumentation ska göras av det arbete som bedrivs på grupp- och organisationsnivå. Av dokumentationen ska det framgå om det avser diskriminering, trakasseri eller kränkning. Om dokumentationen ska göras digitalt används G-Suite – team-drive. Det är då mycket viktigt att beakta att **inga känsliga** uppgifter får framkomma. På individnivå sker dokumentationen i mall från metodboken alternativt i edWise.

2. Plan mot kränkningar, diskriminering och trakasserier

Målsättningen med planen är att

- främja allas lika rättigheter
- vara ett konkret verktyg i arbetet för att förebygga och motverka diskrimineringar, trakasserier och kränkande behandling

Inom barn- och utbildningsförvaltningen i Kristianstad gäller

- varje verksamhet ska årligen upprätta en plan
- planen ska finnas tillgänglig på förskolans/skolans hemsida

3. Definitioner

Diskriminering

En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen är att någon missgynnas eller kränks, och detta har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt.

På **diskrimineringsombudsmannen** finns mer att läsa om diskrimineringsgrunder, vad lagen säger och olika exempel.

Kränkning

Ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet. (Skolverkets Allmänna Råd). Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykiska och/eller ske via sociala medier.

Trakasserier

Kränkningar kopplade till någon av diskrimineringsgrunderna är trakasserier.

4. Organisatorisk ansvarsfördelning

Skolchef

- ansvarar för att skyndsamt följa upp av förskolechef/rektor anmälda fall av kränkningar och eller trakasserier, samt anmäla, enligt delegeringsordningen till Barn- och utbildningsnämnden.

Förskolechef/rektor

- ansvarar för att plan mot diskriminering och kränkande behandling upprättas varje år, hålls aktuell, följs upp och finns på hemsidan
- ansvarar för att dokumentationen sker enligt gällande rutiner av händelser som kan betecknas som diskriminering eller kränkande behandling
- ansvarar för att stöd ges till elever som utsatts för diskriminerande eller kränkande behandling och att stöd ges till den som orsakat händelsen
- ansvarar för att elevhälsan är delaktig i arbetet mot kränkningar, trakasserier och diskrimineringar
- kontaktar och informerar skolchef vid samtliga fall av kränkningar och eller trakasserier och anmäler via blankett i metodboken.
- ansvarar för att orosanmälan när så krävs, sker enligt socialtjänstlagen 14 kap §1
- ansvarar för att kontakt med polis tas för samråd och att anmälan sker, i de fall då incidenten faller under allmänt åtal.

Förskolans/skolans medarbetare

- har ansvar för kontakter med barnet/eleven och vårdnadshavare
- som får information om eller bevittnar en kränkande eller diskriminerande händelse ska informera förskolechef/rektor och dokumentera på avsedd blankett
- informerar elever och föräldrar om Plan mot diskriminering och kränkande behandling
- Alla medarbetare har ett ansvar att ta kontakt med förskolechef när det finns misstanke om att det behövs göras en anmälan enligt socialtjänstlagen 14 kap § 1. Eller om det finns en misstanke om att en polisanmälan bör göras. Det kan handla om saker som man själv sett eller hört. Eller som man fått berättat av t.ex. annan personal, vikarie eller vårdnadshavare.

Arbetslaget

- där kan man i första hand få stöd och hjälp att hantera situationer med anknytning till handlingsplanen
- diskuterar med barn och elever frågor som rör värdegrund, bemötande, kränkningar, trakasserier och diskriminering

5. Mål för förskolans värdegrundsarbete

De grundläggande värden som förskolans och skolans värdegrund omfattar ligger i linje med de värden som vårt demokratiska samhälle vilar på.

Värdegrunden omfattar

- människolivets okränkbarhet
- individens frihet och integritet
- alla människors lika värde
- jämställdhet mellan könen
- solidaritet mellan människor

Det är dessa värden som ska förmedlas och alla medarbetare ska främja aktning för människans egenvärde och vår gemensamma miljö.

Förskolans dagliga arbete mot kränkningar och diskriminering på förskolan. Pedagogerna handleder barnen i de vardagliga samtalen om t.ex. att lösa konflikter utan våld och sätta

ord på känslor. Önnegårdens förskola har väl förankrade regler och rutiner som är väl kända och förankrade hos barn, föräldrar och all personal. Alla avdelningar är ansvariga för att planera så att alla barn på lämplig nivå arbetar med frågor som rör alla barns lika rättigheter samt diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Åtgärder som är beslutade enligt nulägesanalysen finns beskrivna i planeringen för varje avdelning. Barnutvecklingsgruppen har en viktig roll i att dels föra levande diskussioner i sina arbetslag samt att analysera och utvärdera hur detta arbete går. Barnen har en viktig roll och ska vara delaktiga. Pedagogerna har till uppgift att ta tillvara på barnens tankar och engagemang. Önnegårdens förskola prioriterar under 2017/2018 dessa mål inom Normer och värden (LPFÖ 98 rev. 2016): Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar. Samt: Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö.

Ansvariga för genomförande: Varje avdelning

Uppföljning ska ske: 2017-11-03

ansvarig: Varje avdelning

Utvärdering ska ske: 2017-11-13

ansvarig: Barnutvecklingsgruppen

6. Främjande och förebyggande arbete

6.1 Främjande arbete

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Långsiktiga insatser som förskolan gör är:

- De vuxna i förskolan är förebilder för hur man bemöter varandra.
- Pedagogerna för samtal med barnen om hur man ska vara mot varandra och sätter ord på känslor.
- Pedagogerna pratar med barnen om hur man kan lösa konflikter utan våld. Också att barnen kan ta hjälp av varandra.
- Pedagogerna lär barnen att säga nej och stopp, när de inte tycker om det. Att reagera tydligt om någon kränker.
- Föräldrasamverkan är viktig. Här kan pedagogerna fånga upp signaler om kränkningar mm. På föräldramöten tar man upp diskussioner om vad förskolans likabehandlingsarbete innebär. Viktigt att också berätta hur man praktiskt jobbar med det i vardagen på förskolan.
- Uppmuntra till olikheter och annorlunda val. Tex. vad barnen vill jobba med.
- Uppmärksamma så att alla barn får möjlighet till samma talutrymme.

- All personal på Önnegårdens förskola tar ansvar för alla barn. Ser man något barn som t.ex. blir utsatt för en kränkning, så ingriper man oavsett vilken avdelning barnet går på.
- Se över var de dolda ytorna finns, både utomhus och inomhus.
- Se över vår utemiljö för att se om den är tillgänglig för alla.
- Alla ska vara medvetna om att det både finns synliga och dolda funktionsnedsättningar. Det kan behövas kompetensutveckling i vissa fall.
- Det är viktigt att alla vuxna (pedagoger) funderar och reflekterar kring risken för maktmissbruk i förhållandet mellan vuxna och barn. Då barnen alltid står i en beroendeställning till de vuxna. Man kan medvetet eller omedvetet "köra över" ha ett för skarpt/sarkastiskt tonfall mm.
- Det finns en risk i att större barn kränker mindre barn utifrån "störst går först". Här är det viktigt att prata om empati, demokrati, turtagning mm.
- Förskolan ska erbjuda ett innehåll av utmaningar utifrån ålder och mognad, intresse, utvecklingsbehov och i detta ge barnen inflytande.
- Önnegårdens förskola har ett barnsynsdokument som bl.a. beskriver att arbetet ska genomsyras av en positiv livssyn, respekten för individen, barns lärande och barns delaktighet.

Kortsiktiga insatser

- Alla som jobbar på Önnegården är lyhörda och närvarande pedagoger som uppmärksammar om någon mår dåligt. Man uppmanar barnen att berätta för de vuxna när något hänt.
- Pedagoger på Önnegården är närvarande i leken, uppmuntrar barn till att klä sig så som man vill. Vid rollekar så uppmuntrar man barnen till att också leka med otraditionella roller och olika familjekonstellationer.
- I kapprummen så är pedagogerna uppmärksamma på t.ex. kommentarer om varandras kläder, för att kunna ta en diskussion om detta.
- Pedagogerna uppmärksammar alla inblandade i en konflikt och är tydliga med att markera vad som är en kränkning.
- Pedagogerna tar hjälp av föräldrar och uppmanar dem att berätta om barnen sagt något till dem.
- Vikarier informeras om var de särskilt ska vara uppmärksamma på att kränkningar kan ske.
- Pedagoger använder de hjälpmedel som finns i form av t.ex. böcker, filmer, appar, google translate mm. Viktigt att använda sånger, ramsor mm från andra kulturer.
- Pedagogerna initierar samtal med öppna frågor och betonar allas lika värde t.ex. vid diskussioner om könöverskridande identitet och sexuell läggning.
- Det kan ibland behövas att information sprids mellan avdelningarna. Dock måste man alltid först fundera på vilket sätt det gagnar barnet/familjen.
- Det kan finnas en risk för uttryck som känns kränkande, vad gäller ålder. Här är det viktigt att tänka på hur man uttrycker sig. Närvarande vuxna för att tolka olika situationer är viktigt. Det är också viktigt att våga förändra, förnya och anpassa miljön efter barnens behov.

- Forumteater är en bra form för att synliggöra t.ex. olika dilemman för barnen. Att arbeta med bilder kan vara ett annat lämpligt sätt.
- Pedagogerna observerar varandra, för att få syn på sitt eget agerande och språkbruk, Genom observationer kan pedagogerna också få syn på om man omedvetet behandlar flickor och pojkar på olika sätt.
- Vid inköp av nytt lekmaterial också köpa in t.ex. dockor som påvisar att mångfald finns (dockor med annan hudfärg).
- Boka tolk, när det behövs. Men viktigt att först fråga och informera föräldrar om detta.
- Anpassa samlingar mm. Så att det fungerar så bra som möjligt för alla barn vad gäller tid, plats och innehåll. En del barn fungerar kanske inte i samlingar, då måste vi hitta ett alternativ. Ett bra sätt för de flesta av barnen är att sträva efter att göra mindre grupper.
- Det kan behövas göras förändringar i miljön. En del barn fungerar bättre med en avskärmd miljö (detta måste dock vägas mot behovet av insyn).
- Det är viktigt att ta reda på vad individens egen upplevelse av sitt etiska ursprung och identitet. Det kan t.ex. vara så att man i en familj med utländska föräldrar upplever sig som svensk.
- Att lyfta våra olika religioner och traditioner på ett jämlikt sätt. Att vara nyfiken på nya saker är ett bra förhållningssätt. Det kan också handla om olikheter i matsituationer och i omklädningsrum.

Ansvariga för genomförande: Varje avdelning

Uppföljning ska ske: 2017-11-03

ansvarig: Varje avdelning

Utvärdering ska ske: 2017-11-13

ansvarig: Barnutvecklingsgruppen

6.2 Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt (se mer under steget Kartlägg). Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Långsiktiga insatser

- Fortbildningsinsatser som t.ex. ICDP för all personal kontinuerligt.
- Fortbildningsinsatser inom genus området.
- Värdegrundsdiskussioner om t.ex. etiska dilemman på APT träffar.

Kortsiktiga insatser

- Se över lokaler och utemiljö för att se var dolda kränkningar och trakasserier kan ske och sedan åtgärda dessa så gott det går.
- Köpa in pedagogiskt material som man på olika sätt kan jobba med inom dessa områden.

Ansvariga för genomförande: Varje avdelning

Uppföljning ska ske: 2017-11-03

ansvarig: Varje avdelning

Utvärdering ska ske: 2017-11-13

ansvarig: Barnutvecklingsgruppen

7. Kartläggning av nuläget

Kartläggning har skett genom utvärdering av likabehandlingsarbetet. Detta gjordes i maj 2017 av barnutvecklingsgruppen. I kartläggningen har det också tagit hänsyn till vad som kommit fram i förskolans föräldraenkät och i de utvärderingar som gjorts av föräldrar på varje avdelning. Likabehandlingsplanen finns också med som en punkt vid föräldrarådsmötena som hålls varje termin. Varje avdelning har också gjort en egen kartläggning som sedan sammanställts av förskolechefen. Kränkingsutredningar görs och sammanställs av förskolechef. Det är viktigt att ta hjälp av barnen, när man gör en kartläggning på varje avdelning.

Ett större gemensamt arbete skedde 21/8 2017, då alla medarbetare jobbade enligt husmodellen, med att kartlägga risker och ta fram förebyggande åtgärder på Önnegårdens förskola.

Ansvariga för genomförande: Varje avdelning/Förskolechef

Uppföljning ska ske: 2018-05-28

ansvarig: Varje avdelning

Utvärdering ska ske: 2018-06-21

ansvarig: Förskolechef

8. Framtagande av planerna

Planen mot diskriminering och kränkande behandling har tagits fram genom att varje avdelning kommunicerar med barnen på olika nivå. Det kan vara genom vardagssamtal, intervjuer eller observationer. Uppföljning sker sedan i Barnutvecklingsgruppen där varje avdelning är representerad. Förskolechef analyserar allt material och gör en utvärdering. Förskolans föräldraenkät och avdelningarnas egna utvärderingar ingår i utvärderingen. Detta sammanställs och lämnas ut till alla medarbetare på en av planeringsdagarna i augusti. Då jobbar man tillsammans med prioriterade frågor ur detta material och fastställer planen inför kommande läsår.

Ansvariga för genomförande: Varje avdelning

Ansvariga för genomförande: Barnutvecklingsgruppen/Förskolechef

Uppföljning ska ske: 2018-05-28

ansvarig: Barnutvecklingsgruppen

Utvärdering ska ske: 2018-06-21

ansvarig: Förskolechef

9. Förankringsarbete

Varje avdelning beskriver i sin planering hur de ska arbeta med planen. Därefter arbetar man med den i barngrupperna på lämplig nivå.

Föräldrar informeras om planen på varje avdelnings föräldramöte under höstterminen, samt på föräldrarådsmötet. Planen ligger också tillgänglig på förskolans hemsida och på Edwise.

All personal jobbar med planen under någon av uppstartsdagarna i augusti. Delar av planen lyfts sedan fram i Barnutvecklingsgruppen med jämna mellanrum under hela läsåret.

Ansvariga för genomförande: Varje avdelning, Barnutvecklingsgruppen och Förskolechef

Uppföljning ska ske: 2018-05-28

ansvarig: Barnutvecklingsgruppen

Utvärdering ska ske: 2015-06-21

ansvarig: Förskolechef

10. Utvärdering

Planen ska årligen utvärderas.

Föregående års plan

Utvärdering av Likabehandlingsplan och Plan mot kränkande behandling för Önnegårdens förskola läsåret 2016/2017

Förskolans föräldraenkät

Eftersom det är ett år då skolinspektion genomförs så har det gått ut någon föräldraenkät. De resultat som vi jobbat vidare med har varit efter 2016 års föräldraenkät. Alla svar som ligger inom detta område högt och föräldrar är generellt sätt nöjda med förskolans arbete. De allra flesta barnen tycker det är kul att gå till förskolan och föräldrarna att upplever att vi jobbar på ett bra sätt med barns lika värde och barnen utvecklar sin förmåga i att ta hänsyn till andra. Också frågan om personalen på förskolan ingriper vid kränkningar har fått ett högre resultat än från föregående år. Men här är det en del föräldrar som skriver att de inte vet.

Utvärdering av föräldrar på respektive avdelning

De allra flesta föräldrar beskriver att de är väldigt nöja med Önnegårdens förskola och att det är personalens bemötande som bidrar till detta. Några föräldrar har skrivit att de tycker att avdelningarnas teman har varit givande för barnen. Speciellt teman kring sinnen och känslor har nämnts. En del föräldrar nämner också att de tycker att personalen jobbar med konflikthantering på ett

bra sätt. Flera föräldrar på småbarnsavdelningarna har nämnt att de tycker personalen tar emot barnen på ett bra sätt på morgonen och att det gör att som förälder känner sig trygg. Kommunikationen mellan avdelningarna har också upplevts bra och föräldrar får bra information vid hämtning.

På minussidan har en hel del föräldrar skrivit att det har varit stor personalomsättning med olika vikarier som gjort att kontinuiteten blivit sämre och verksamheten påverkats negativt. Några föräldrar skriver också att de tycker att barngrupperna är stora och påverkar negativt.

Kartläggning utifrån ett likabehandlingsperspektiv gjord av personal på avdelningarna

Avdelningarna har på olika sätt arbetat aktivt. Man har bl.a. arbetat med Stop teater, vardagssamtal och konfliktlösning. På några avdelningar har man återkommande haft samtal om hur man är som en bra kompis, respekterar varandras likheter och olikheter och ser det som en tillgång. Man har också jobbat med att känna igen och sätta ord på sina känslor. Pedagogerna är också delaktiga i barnens lekar. Avdelningarna har också skaffat olika böcker och material som man jobbat med. Föräldrakontakt är en viktig del i att fånga upp saker som barnen pratar om.

Man har på olika sätt jobbat med genusperspektivet och upplevelsen är att flickor och pojkar ges samma förutsättningar. För att få syn på hur man pratar och agerar så har några avdelningar valt att observera varandra och sen ge feedback på detta. Man har strävat efter att göra aktiva val utifrån genusperspektivet vid inköp av material och leksaker. Alla avdelningar beskriver ett medvetet tänk där man försöker dela in barnen i mindre grupper så ofta som möjligt. Detta gör att alla barn lättare kommer till tals lättare. Speciellt de lite tillbakadragna barnen har nytta av detta tänk.

Barngrupperna på Önnegården består till största delen av barn som har svenska föräldrar. Detta gör att man får tänka mer på hur man kan visa på att Sverige är ett mångkulturellt land. På de avdelningar där vi har barn som kommer ifrån andra länder lyfter fram deras kulturer på olika sätt. Man tar reda på saker genom att fråga föräldrarna. Man tar också tillfällen i akt när vi har vikarier från andra kulturer. Då har man pratat om deras kultur eller religion.

Förskolan genomförde också ett stort tema arbete under 2 veckor, med anslutning till FN dagen.

Analys har genomförts i Barnutvecklingsgrupp och av förskolechef.

Barn, föräldrar, alla avdelningar, barnutvecklingsgrupp och förskolechef har på olika sätt deltagit i utvärderingen.

Barnen har varit delaktiga genom pedagogernas förhållningssätt på avdelningarna och genom de planerade aktiviteter som genomförts. De större barnen har på vissa avdelningar intervjuats om verksamheten.

Ansvarig: Förskolechef

Innevarande års plan

Planen mot diskriminering och kränkande behandling utvärderas genom förskolans föräldraenkät och avdelningarnas egna utvärderingsenkäter till föräldrarna. Detta sker under vårterminen 2018. De gjorda insatserna utvärderas också i Barnutvecklingsgruppen i maj månad. Förskolechef analyserar och utvärderar insamlat material.

2018-05-28

Ansvariga: Barnutvecklingsgruppen och förskolechef

14. Kompetens

Planen bearbetas gemensamt av alla medarbetare i augusti månad under en av planeringsdagarna. Vid APT träffar hålls samtal om etiska dilemman mm. Kompetensutveckling kommer att genomföras. ICDP utbildning genomförs och på sikt kommer alla medarbetare att genomfört denna.

Ansvarig för genomförande: Förskolechef

Uppföljning ska ske: 2018-06-21

ansvarig: Förskolechef

Utvärdering ska ske: 2018-06-21

ansvarig: Förskolechef

15. Arbetsgång

Beskriv arbetsgången då barn/elev eller medarbetare upplever att kränkning, hot eller misshandel inträffar mellan barn/barn, elev/elev eller vuxen/barn, vuxen/elev.

Arbetsgång vid incidenter

- Skaffa dig en bild av händelsen tillsammans med arbetslaget.
- Kontakta vid behov förskolechef.
- Förskolechef och arbetslag beslutar om fortsatta åtgärder.
- Kontakta vårdnadshavare.
- Dokumentera på avsett blankett (Ansvariga pedagoger ansvarar för att dokumentation sker på avsedd blankett).
- Fortsätt hantera händelsen enligt ansvarsfördelningen.

Arbetsgång när vuxen kränker, hotar, misshandlar barn

- Alla som upplever att ett barn blir kränkt eller hotat är skyldig att vidta åtgärd.
- Gå in och bryt när du ser att det strider mot diskrimineringsgrunderna.
- Om det inte går att bryta, tillkalla hjälp av andra vuxna. Vid behov tillkallas polis.
- En skadebedömning görs, ev. kontaktas BVC.
- Förskolechef kontaktas snarast.
- Vårdnadshavare underrättas i första hand av ansvarig pedagog.
- Ärendet dokumenteras på avsedd blankett.
- Om det är förskolechef som utför kontaktas skolchef.
- Förskolechef/Skolchef beslutar om vidare åtgärder.
- Förskolechef/Skolchef ansvarar för att uppföljning sker.

Ansvarig för genomförande: Barnutvecklingsgrupp och Förskolechef

Uppföljning ska ske: 2018-05-28

ansvarig: Barnutvecklingsgrupp

Utvärdering ska ske: 2018-05-28

ansvarig: Förskolechef

Checklista

- det framgår tydligt om planen gäller verksamhetsår eller kalenderår
- planen är daterad och vem som ansvarar framgår
- resultat av tidigare utvärderingar har vägts in i framtagande av innevarande plan
- planen är upprättad i samverkan mellan barn/elever
- planen är upprättade i samverkan med pedagogisk personal och skollledning
- elevhälsan har varit delaktig (skola)
- en kartläggning är gjord på individ-grupp och organisationsnivå
- den fysiska miljön är beaktad
- hur medarbetarnas kompetens ska hållas uppdaterad finns beskrivet arbetet sker med aktiva åtgärder genom fyra steg:
 - undersöka,
 - analysera
 - åtgärda
 - utvärderas och följs upp
- det fortlöpande arbetat dokumenteras
- främjande insatser finns beskrivna
- förebyggande insatser finns beskrivna
- en kartläggning av nuläget är gjord
- rutin för anmälan till förskolechef/rektorer finns och följs
- rutin för anmälan till skolchef finns och följs
- planen finns på verksamhetens hemsida